

BANKARSKI POSLOVI PREMA ZAKONU O OBVEZNIM ODNOSIMA

Jelinčić, Kristina

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:154959>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-02**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET SPLIT

ZAVRŠNI RAD
BANKARSKI POSLOVI PREMA ZAKONU O
OBVEZNIM ODNOSIMA

Mentor:

Dr.sc. Ratko Brnabić

Student:

Kristina Jelinčić, 4115350

Split, lipanj, 2017.

SADRŽAJ

1.UVOD (problem, ciljevi, metode i struktura rada).....	4
2.OPĆENITO O BANKARSKOM POSLOVANJU.....	5
3.VRSTE BANKARSKIH POSLOVA.....	6
3.1.AKTIVNI BANKARSKI POSLOVI.....	6
3.2.PASIVNI BANKARSKI POSLOVI.....	7
3.3.POSREDNIČKI (NEUTRALNI) BANKARSKI POSLOVI.....	8
3.4.VLASTITI BANKARSKI POSLOVI.....	8
4.RIZICI BANKARSKOG POSLOVANJA.....	9
4.1.RIZIK LIKVIDNOSTI.....	9
4.2.KREDITNI RIZIK.....	9
4.3.OPERATIVNI RIZIK.....	10
4.4.TRŽIŠNI RIZIK.....	10
5.BANKARSKI POSLOVI PREMA ZAKONU O OBVEZNIM ODNOSIMA.....	10
6.UGOVOR O NOVČANOM POLOGU.....	11
6.1.VRSTE NOVČANOG POLOGA.....	13
6.2.ULOG NA ŠTEDNJU.....	13
7.UGOVOR O POLAGANJU VRIJEDNOSNIH PAPIRA.....	14
7.1.OBVEZE BANKE.....	15
8.UGOVOR O BANKARSKOM TEKUĆEM RAČUNU.....	16
8.1.UGOVOR O NALOGU.....	18
9.UGOVOR O SEFU.....	18

10.UGOVOR O KREDITU.....	19
10.1.VRSTE KREDITA.....	20
10.2.BITNI ELEMENTI UGOVORA.....	21
10.3.OBVEZE KORISNIKA.....	23
10.4.OBVEZE BANKE.....	24
10.5.PRESTANAK UGOVORA.....	24
10.6.VRAĆANJE KREDITA.....	25
11.UGOVOR O KREDITU NA TEMELJU ZALOGA VRIJEDNOSNIH PAPIRA.....	26
12.AKREDITIVI.....	27
13.BANKARSKO JAMSTVO.....	30
13.1.BANKARSKA GARANCIJA.....	30
13.2.NAMIRENJE OBVEZE.....	32
13.3.POTVRDA JAMSTVA.....	33
13.4.USTUPANJE PRAVA IZ JAMSTVA.....	33
13.5.JAMSTVO „BEZ PRIGOVORA“.....	34
14.ZAKLJUČAK.....	35
15.SAŽETAK (SUMMARY).....	36
16.PRILOZI.....	37
PRIMJER I – UGOVOR O KREDITU.....	37
PRIMJER II – OBRAZAC BANKARSKE GARANCIJE.....	41
PRIMJER III – UGOVOR O SEFU.....	43
17.LITERATURA.....	46

1. UVOD

Problem- Bankarski sektor predstavlja važnu kariku svakog gospodarstva, a banke predstavljaju važnu ulogu u procesu društvenog razvitka i gospodarskog rasta. Istraživanje dimenzija kvalitete u bankarskom sektoru Hrvatske omogućit će otkrivanje ključnih dimenzija koje utječu na zadovoljstvo korisnika.

Ciljevi rada - su upoznavanje razvoja, funkcija i organizacije banaka, bankarskih poslova i specifičnih odnosa koji se javljaju u odnosima između banaka i njihovih klijenata, i to prema Zakonu o obveznim odnosima.

Metode rada - za potrebe istraživanja u radu će se koristiti podatci iz primarnih i sekundarnih izvora. Glavni izvor će biti znanstveni i stručni članci, a ostatak podataka će se dobiti pretragom literature i internetskih stranica. U istraživanju će biti primjenjene standardne metode, metoda analize, sinteze, indukcije, dedukcije, povijesna, opisna, i komparativna metoda.

Struktura rada – u prvom dijelu će biti riječ općenito o bankarskim poslovima, kako se oni dijele, koje su glavne podjele banaka i o rizicima bankarskog poslovanja. Drugi dio se bazira na bankarske poslove prema Zakonu o obveznim odnosima. Tu će biti riječ o bankarskim ugovorima koji će biti temeljito opisani i objašnjeni. Radi se o osam bankarskih ugovora. U trećem dijelu će biti zaključak i prilozi koje će činiti neki od ugovora koji će biti objašnjeni u drugom dijelu rada. I na kraju rada će se nalaziti sažetak (summary) i abecedni popis literature.

2. OPĆENITO O BANKARSKOM POSLOVANJU

Banka je profitna organizacija kojoj je glavni posao nuđenje finansijskih usluga i posredovanje u novčanim poslovima. Tradicionalne, a ujedno i najčešće usluge banke su skladištenje depozita i izdavanje kredita, te pružanje usluga novčanih transakcija. Banke nude različite proizvode koji su fokusirani na poduzeća, stanovništvo i na državu.

Banke mogu stvarati, prenositi i upravljati novcem. Razlikujemo središnju banku od ostalih banaka. Središnja je glavna i ona određuje pravila, a ostale banke to moraju poštovati.

Imamo nekoliko karakteristika bankarskog poslovanja:

- 1) Transformacija sredstava – banka transformira kratkoročnu depozitnu pasivu u dugoročnu aktivu
- 2) Evaluacija tražitelja zajmova – banka se pojavljuje kao procjenitelj kreditnog rizika u ime deponenta (osoba koja predaje na čuvanje pokretninu depozitaru ili ostavoprimcu i za to plaća posebnu proviziju, odnosno zakup sefa) čija sredstva plasira banka
- 3) Depozitni potencijal banke – transformira se na osnovu depozita većeg broja deponentata, a raspoloživi potencijal plasira u obliku zajmova korisnicima
- 4) Banka je kolekcija aktive i pasive – tu ulaze razni finansijski instrumenti koji sadrže kamatnu stopu, pokriće i rok dospjeća.

Vrste banaka:

- 1) Univerzalne banke
- 2) Komercijalne i investicijske banke
- 3) Trgovačke banke
- 4) Štedne banke, štedionice i kreditne unije
- 5) Bankarske holding kompanije
- 6) Finansijski konglomerati

3. VRSTE BANKARSKIH POSLOVA

Bankarski poslovi se najčešće svrstavaju prema njihovim zajedničkim osobinama, a to su:

- Aktivni bankarski poslovi
- Pasivni bankarski poslovi
- Neutralni bankarski poslovi
- Vlastiti bankarski poslovi

Osnovni kriterij po kojem razlikujemo navedene poslove je uloga banke u poslu. Nekad se banka može javiti kao dužnik, nekad kao vjerovnik, posrednik, može obavljati posao u svoje ime i za svoj račun ili može obavljati upravno - kontrolne poslove.

Bankarski poslovi prema funkcionalnosti:

- Poslovi mobilizacije i koncentracije sredstava
- Kreditni poslovi
- Posredničko - komisioni poslovi
- Vlastiti poslovi

Bankarski poslovi prema ročnosti:

- Kratkoročni bankarski poslovi
- Dugoročni bankarski poslovi

Bankarski poslovi prema bilančno – analitičkim obilježjima:

- Pasivni poslovi
- Aktivni poslovi
- Posrednički ili neutralni poslovi
- Vlastiti bankarski poslovi.

3.1. AKTIVNI BANKARSKI POSLOVI

To su kreditni poslovi banaka koji se javljaju kao plsamani u aktivni bilance. U tim poslovima banka je vjerovnik, a dužnik je korisnik kredita od kojeg banka naplaćuje kamate. Čine suštinu bankarskog poslovanja i jedni su od najstarijih bankarskih poslova.

Prema kriteriju ročnosti se dijele na:

- Kratkoročne aktivne poslove
- Dugoročne aktivne poslove

U kratkoročne poslove spadaju krediti. Kredit je svota novca koju kreditor daje na korištenje korisniku, a korisnik je obavezan vratiti danu svotu uz ugovorenu kamatu u određenom roku uz određene uvjete. Funkcije kredita su osiguranje likvidnosti, prikupljanje slobodnih sredstava, financiranje razvoja, osiguranje neometanog procesa reprodukcije, stvaranje i relokacija novca, utjecaj na međunarodnu razmjenu.

Imamo kratkoročno i dugoročno kreditiranje.

U kratkoročno spadaju akceptni, eskontni, kontokorentni, lombardni, avalni i rambursni krediti. Akceptni krediti se temelje na akceptiranju mjenica od klijenata, i tu banka postaje dužnik zbog toga što se obvezuje isplatiti mjenicu. Eskontni krediti su oni u kojima je osiguranje neko od budućih potraživanja. Kontokorentni krediti su oni koje banka odobrava po kreditnim karticama i po principu kreditne linije koja je odobrena klijentu na uporabu. Lombardni krediti su oni gdje je osiguranje vrijednosni papir koji ostaje u vlasništvu zajmoprimca. Avalni su oni krediti u kojima banka daje aval (jamstvo) na mjenične obveze. Rambursni krediti se temelje na robnim dokumentima kao što su police osiguranja.

Dugoročno kreditiranje je financiranje na rok duži od pet godina, tu spadaju potrošačko kreditiranje, investicijski i hipotekarni krediti. Hipotekarni kredit kao osiguranje ima dugotrajnu imovinu i to poslovne i stambene objekte i zemlju. Investicijske kredite banka odobrava da bi poduzeće ostavilo investicije i tako povećalo svoje poslovanje.

3.2. PASIVNI BANKARSKI POSLOVI

Oni predstavljaju jedan od bitnih bankarskih poslova, vezani su za početke bankarskog poslovanja. Banke se u ovim poslovima javljaju kao dužnici.

Pasivni bankarski poslovi:

- Primanje depozita
- Primanje uloga na viđenje
- Primanje kredita od drugih banaka
- Izdavanje vrijednosnih papira

- Reeskontiranje mjenica
- Ostali poslovi.

Prema kriteriju ročnosti dijele se na

- Kratkoročne pasivne poslove
- Dugoročne pasivne poslove.

Kratkoročni pasivni poslovi su oni s rokom unutar jedne godine. U njih spadaju emisija novčanica i kratkoročnih vrijednosnica, primanje depozita, zaduživanje kod drugih banaka i eskont vlastitih mjenica.

Dugoročni pasivni poslovi su oni čiji je rok u pravilu preko godine dana i njihovo dospjeće je unaprijed poznato. Tu spadaju dugoročni depoziti, emisija dugoročnih vrijednosnica i dugoročno kreditiranje.

3.3. POSREDNIČKI (NEUTRALNI) BANKARSKI POSLOVI

Jedan su od najstarijih bankarskih poslova i kod njih se banka javlja kao posrednik. Banci pripadaju provizija ili neka druga ugovorena naknada. Neutralni poslovi nazivaju se još i posrednički, indiferentni ili uslužni poslovi.

U njih spadaju čuvanje i upravljanje vrijednostima, posredovanje u platnom prometu, kupnja, preuzimanje jamstva, izdavanje i posredovanje kod vrijednosnih papira, otvaranje akreditiva.

3.4. VLASTITI BANKARSKI POSLOVI

To su oni poslovi koje banka obavlja u svoje ime i za svoj račun, a cilj je ostvarenje profita. Tu spadaju burzovne špekulacije, arbitražni poslovi, osnivanje industrijskih poduzeća ili sudjelovanje u dioničarskim društvima.

Burzovno špekulativni poslovi su ako banka kupuje i prodaje vrijednosne papire na burzi s ciljem zarade na razlici između prometne i termenske kotacije vrijednosnog papira. Arbitražni poslovi su poslovne kupnje i prodaje deviza, valuta i vrijednosnih papira s ciljem ostvarenja dobiti na razlici između kupovnih i prodajnih cijena.

Osnivanje ili sudjelovanje u dioničarskim društvima nije najčešće rentabilno ni profitabilno i predstavljaju prijelazni oblik koji opterećuje bankarski sustav.

4. RIZICI BANKARSKOG POSLOVANJA

Rizik je vjerojatnost da će stvarni povrat od investiranja biti manji od predviđenog. Rizici kojima su banke izložene u svom poslovanju se mogu podijeliti u četiri osnovne kategorije:

- 1) Financijski rizici
- 2) Poslovni rizici
- 3) Operativni rizici
- 4) Rizik događaja.

Financijski obuhvaćaju dva rizika, to su osnovni rizici (u njega spadaju rizik likvidnosti, kreditni rizik i rizik solventnosti), i špekulativni rizici zasnovani na financijskoj arbitraži (u njega spadaju kamatni, cjenovni i devizni rizici).

4.1. RIZIK LIKVIDNOSTI

Likvidnost je sposobnost poduzeća da izvršava sve svje obveze prema vjerovnicima na vrijeme.

Rizik likvidnosti je najznačajniji rizik s kojim se banka susreće. Značajan je jer se u njemu vidi cjelokupno poslovanje banke. U slučaju problema s likvidnošću, banka se može raspasti. S rizikom likvidnosti, banka nema mogućnost obraniti se. (Gregurek, Vidaković, 2011.).

4.2. KREDITNI RIZIK

Odnosi se na rizik neizvršenja. Većina se banaka oslanja na višestruke neovisne agencije za kreditno rangiranje. Kada različite agencije imaju različita ulaganja treba odrediti koje prevladava. Dopuštena razina izloženosti se utvrđuje kao postotak vlastitih sredstava vjerovnika. (Greuning, Brajović, Bratanović, 2006.).

4.3. OPERATIVNI RIZIK

To je rizik gubitaka koji proizlaze iz neprimjerenih ili pogrešnih unutarnjih procesa, sistema i ljudi zbog vanjskih događaja. Banka izrađuje sistem upravljanja operativnim rizikom u skladu sa smjericama Baselskog sporazuma o adekvatnosti kapitala.

Temelji se na prikupljanju podataka koji su posljedica operativnog rizika i periodskom provođenju samoprocjene rizika i kontrola. Usko je povezan sa operativnim politikama i procesima banaka. Teško ga je mjeriti direktno.

Vrste operativnih rizika su: vanjska i unutarnja prevara, radno pravo i sigurnost na radu, odnosi sa klijentima i proizvodi, prekidi u poslovanju i pad sistema, šticeñja fizičke imovine, izvršenje isporuka i upravljanje procesima.

4.4. TRŽIŠNI RIZIK

Određuje se kao nepostojanost dohotka ili tržišne vrijednosti uslijed tržišnih čimbenika na kojima se temelje, kao što su valuta, kreditna marža ili kamatna stopa. Nastaje iz neusklađenosti između rizičnog profila sredstava i izvora njihovog financiranja. (Greuning, Brajović Bratanović, 2006.).

5. BANKARSKI POSLOVI PREMA ZAKONU O OBVEZNIM ODNOSIMA

To su pravni poslovi u kojima je jedna strana uvijek banka. Nazivaju se „pravnim“ zato što razumijevaju više pravnih odnosa od kojih se neki mogu biti i jednostrani pravni poslovi. S obzirom da je banka trgovac po definiciji ona će uvijek biti dužna postupati s pozirnošću dobrog gospodarstvenika.

Predmet bankarskih ugovora su novac i vrijednosni papiri. U ovim ugovorima obveze za obje strane će biti novčane a ne naturalne. To razlikuje bankarske ugovore od ostalih naplatnih ugovora obveznog prava. Obilježje ovih ugovora su i sklapanje ugovora pristupanjem druge strane obrascu ugovora koji je pripremila banka (adhezija), i primjena općih uvjeta poslovanja banke. Banke rabe opće uvjete poslovanja koji sadrže razrađene odredbe svih ili pojedinih vrsta ugovora koje sklapaju. Ugovori se redovito sklapaju u pisanom obliku.

Bankarski ugovori mogu biti i ugovori građanskog prava i ugovori trgovačkog prava. Imamo imenovane i neimenovane bankarske pravne poslove.

U imenovane spadaju:

- Ugovor o novčanom pologu (čl.990. do 1001.)
- Ugovor o polaganju vrijednosnih papira (čl.1002. do 1006.)
- Ugovor o bankarskom tekućem računu (čl.1007. do 1015.)
- Ugovor o sefu (čl.1016. do 1020.)
- Ugovor o kreditu (čl.1021. do 1024.)
- Ugovor o kreditu na temelju zaloga vrijednosnih papira (čl.1025. do 1027.)
- Akreditive (čl.1028. do 1038.)
- Bankarsko jamstvo (čl.1039. do 1043.).

Neimenovani pravni poslovi su npr.ugovor o obavljanju platnog prometa, ugovor o skrbništvu nad vrijednosnim papirima, ugovor o factoringu, ugovor o valutnom i kamatnom swapu, financijski leasing, devizni ugovori, promptni i terminski ugovori.

6. UGOVOR O NOVČANOM POLOGU

Ugovor o novčanom pologu smatra se sklopljenim kada se banka obaveže primati a položitelj polagati novac u banku. Njime banka stječe pravo da može raspolagati tim položenim novcem i vratiti ga prema uvjetima koji se nalaze u ugovoru. Banka je dužna proknjižiti sve uplate i isplate na račun i obavještavati deponenta o stanju i promjenama na računu koncem svake godine, a ako je ugovoreno ili uobičajeno i češće.

Bitan sastojak ugovora je određeni novčani iznos koji položitelj polaže na banku, a banka ga prima i sukladno odredbama ugovora vraća. Banka je dužna plaćati kamate položitelju na deponiranu svotu, osim ako je zakonom određeno drugačije.

Kada se knjiži i saldira u novcu nastaje žiralni novac, a to je vrijednost izražena u količini novčane jedinice i zapisana kod banke kao saldo račun. Svrha sklapanja ugovora sa stajališta banke je pravo raspolaganja položenom svotom novca. U slučaju stečaja ta svota kojom banka raspolaže postaje dijelom stečajne mase banke.

Banka sklapa ugovor kako bi prikupila novčana sredstva u svrhu poduzimanja aktivnih bankarskih poslova. Na temelju ugovora otvara račun u korist i na teret kojeg upisuje sva dugovanja i potraživanja proizašla iz poslova sa položiteljem novca ili za njegov račun s trećom osobom.

S obzirom da prema ugovoru postoji mogućnost mijenjanja visine novčane tražbine, mora postojati račun koji banka otvara na temelju ugovora o novčanom pologu, a koji pripada položitelju. Nalozi za uplatu i isplatu se upućuju u sjedište banke gdje je račun i otvoren.

Bankarski račun je evidencija gdje se upisuju tražbine prema banci i prema imatelju računa, i iskazuje se konačna svota žiralnog novca. Ako jedna osoba sklopi više ugovora i ima više otvorenih računa s jednom bankom, njihova salda se prebijaju. Svaki od tih računa je u tom slučaju samostalan (čl.1010. ZOO). Vrste bankarskog računa: tekući račun, žiro – račun, povjerenički račun, račun sa zaporkom, zajednički račun.

Banka isplate s računa obavlja u granicama raspoloživih sredstava, a ako je obavila uplate odnosno isplate koje račun čine pasivnim, mora odmah obavijestiti o tome položitelja koji poduzima mjere otklanjanja dugovnog salda. Ako ugovor ne sadrži naznačeno da banka ima obvezu isplatiti s računa iznos veći od pozitivnog salda računa, onda ta obveza niti ne postoji. No, postoji mogućnost da banka takve isplate ipak obavi, i u tom slučaju banka kao zajmodavac prihvaća sklapanje ugovora o zajmu s deponentom. Ako bi isplata svote veće od pozitivnog salda bila obavljena, a pritom položitelj ne bi bio obaviješten o tome, tada se ne bi moglo govoriti o zajmu. Tada bi se isplata obavila trećoj osobi.

Banka na položeni novac plaća kamate osim ako nije drugačije određeno zakonom, a visina kamata se utvrđuje ugovorom o novčanom pologu. Ako nije ništa predviđeno ugovorom banka plaća zakonske kamate. Ova odredba je prisilna u tom smislu što je ni same ugovorne strane ne mogu isključiti od primjene, što proizlazi iz imperativnih načela ravnopravnosti strana i savjesnosti i poštenja (Gorenc, str.1287.).

6.1. Vrste novčanih pologa

Mogu biti:

- po viđenju (bez otkaznog roka),
- oročeni na neodređeno vrijeme s otkaznim rokom,
- oročeni na određeno vrijeme,
- nenamjenski,
- namjenski.

Osim ako nije drugačije ugovoreno, račun novčanog pologa je po viđenju, i položitelj može raspolagati cijelim saldom ili dijelom salda u svakom trenutku.

Depozitom po viđenju (a vista) položitelj ima pravo raspolagati djelomično ili u cijelosti pozitivnim saldom u svakom trenutku, a ako ne postoje tehničke pretpostavke za to onda to znači u redovno radno vrijeme banke. Može se raskinuti i jednostranom izjavom volje i prije isteka roka u situaciji kada banka neosnovano odbija ispunjenje svoje obveze isplate novca.

Oročnim položima položitelj može raspolagati po isteku ugovorenog roka, pri čemu može biti ugovoren rok trajanja ugovora ili otkazni rok. Kada je sklopljen na određeno vrijeme položitelj ne može raspolagati depozitom prije isteka ugovorenog vremena, a po isteku vremena ugovor se obnavlja na isto ili neodređeno vrijeme. Kada je ugovor sklopljen na neodređeno vrijeme deponent raspolaže depozitom tek nakon isteka otkaznog roka koji teče od trenutka kada deponent otkaže ugovor.

Nenamjenski i namjenski položaji se dijele s obzirom na to je li pri sklapanju ugovora određena namjena za koju korisnik može raspolagati svotom. O namjenskim depozitima se radi samo u slučaju oročenih depozita, a ne i depozita po viđenju (Gorenc, str.1286.). Ako nije određena namjena ugovorom, pretpostavlja se da se radi o nenamjenskom depozitu.

6.2. ULOG NA ŠTEDNJU

Ako je novčani polog primljen kao ulog na štednju, odnosno ako su se banka i deponent usuglasili o ugovoru o ulogu na štednju, položitelju se izdaje štedna knjižica koju izdaje banka na ime određene osobe. Izdavanje štedne knjižice podrazumijeva upisivanje deponirane svote u knjižicu, a potom se upisuju i druge uplate i isplate, a dokaz za to su pečat banke i potpis ovlaštene osobe.

Štedna knjižica ima legitimacijsko svojstvo i za nju vrijedi načelo prezentacije, što znači da je korisnik mora imati sa sobom i pokazati ovlaštenoj osobi prilikom uplata i isplata. Ta svojstva štedne knjižice su ujedno i svojstva vrijednosnih papira, pa možemo reći da je štedna knjižica vrijednosni papir, ali s kauzalnom a ne apstraktnom obvezom (Gorenc, str.1288.). Osim izdavanja štedne knjižice, banka otvara i račun u koji upisuje tražbine deponenta. Ulozi na štednju mogu biti po višenju ili oročeni sa i bez otkaznog roka.

Prava i obveze štedne knjižice nastaju kada je banka preda deponentu jer je tim činom štedna knjižica pravno važeća. Tražbina koja je upisana u knjižici se ne može ostvariti bez držanja i podnošenja te isprave, niti se može prenijeti bez predaje iste.

Na štedne uloge plaćaju se kamata čija se visina utvrđuje ugovorom o ulaganju, a ako nije ugovorom predviđen ništa onda se plaćaju zakonske kamate.

7. UGOVOR O POLAGANJU VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Banka se obvezuje da će preuzeti vrijednosne papire na čuvanje i radi ostvarivanja prava i obveza koji se zahtjevaju u vezi s tim, a položitelj se obvezuje za to banci platiti naknadu. Vrste vrijednosnih papira obuhvaćene ovim ugovorom prema odredbama Zakona o obveznim odnosima nisu ograničene, u obzir odlaze i elektronički vrijednosni zapisi.

Poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima čine:

- 1) pohrana i čuvanje vrijednosnih papira
- 2) izvještavanje o isplati dividendi i kamata, i dospijeću ostalih instrumenata na naplatu
- 3) obavještavanje o skupštinama izdavatelja dionica i pravima vezanih za dionice, te izvršavanje nalagodavčevih naloga u vezi s ostvarenjem tih prava
- 4) obavještavanje o zakonskim promjenama koje utječu na izvještavanje nalagodavaca o stanju vrijednosnih papira na računu
- 5) pružanje usluga glasovanja na godišnjim skupštinama
- 6) ostale usluge vezane za vrijednosne papire i ostvarivanje prava i obveza iz vrijednosnih papira.

Primjena odredbi Zakona o obveznim odnosima na ugovor proizlazi iz toga što ugovor u sebi sadrži obveze koje ima banka. Ako ugovor prelazi okvir spomenutih obveza primjena Zakona o obveznim odnosima neće biti moguća.

Banka ostvaruje prava iz položenih vrijednosnih papira za račun položitelja, osim ako nije drugačije ugovoreno. Dužna je čim vrijednosni papiri dospiju na naplatu, naplaćivati kamate, glavnice i ostale iznose na koje položeni vrijednosni papiri daju pravo, osim ako nije drugačije ugovoreno.

7.1. OBVEZE BANKE

Obveze banke prema deponentu su:

- preuzimanje i čuvanje vrijednosnih papira,
- ostvarivanje prava iz položenih vrijednosti papira,
- stavljanje naplaćenog na raspolaganje,
- obavještavanje položitelja o zahtjevima trećih,
- vraćanje vrijednosnih papira položitelju i plaćanje njihove protuvrijednosti.

Preuzimanje vrijednosnih papira je prva obveza banaka i na nju se primjenjuju opća pravila o preuzimanju stvari. Kada banka ne bi preuzimala papire pala bi u dužničko zakašnjenje. Za ispunjenje obaveze preuzimanja bankama su potrebni jednostavna predaja i preuzimanje papira, a nekad i opunomoćenički prijenos prava iz vrijednosnih papira. Oni se banci mogu predati zatvoreni u posebnom, zapečaćenom omotu ili otvorene i nezapečaćene. Kada su zapečaćene banka ne smije otvarati omot nego ga je dužna vratiti u stanju u kakvom ga je primila.

Čuvanje vrijednosnih papira je fizičko čuvanje preuzetih papira od uništenja, krađe i oštećenja uz pozornost dobrog gospodarstvenika. Banka preuzete papire čuva odvojeno od drugih vrijednosnih papira.

Ostvarivanje prava iz položenih vrijednosnih papira je očitovanje volje o preuzimanju pravnog posla. To može biti stavljanje zahtjeva za isplatom glavnice, kamate ili drugog prinosa, primanje isplaćene svote, davanje glasa u skupštini dioničkog društva. Taj pravni posao poduzima banka temeljem ugovora o deponiranju vrijednosnih papira. Predmet ugovora može biti bilo koji vrijednosni papir. Banka je dužna pratiti dospjeće svih obveza iz vrijednosnih papira i poduzimati radnje potrebne za ostvarivanje prava iz njih.

Stavljanje naplaćenog na raspolaganje banka je dužna odmah učiniti po primitku od trećeg i proknjižiti odgovarajuću svotu. Pravni položaj deponenta bi unaprijedilo otvaranje posebnog računa za svote naplaćene od trećih.

Banka je dužna obavijestiti položitelja o svakom zahtjevu koji treća osoba istakne glede položenih vrijednosnih papira. U slučaju neispunjenja zahtjeva banka odgovara deponentu za štetu.

Vraćanje vrijednosnih papira banka obavlja u mjestu izvršenja položenja, na zahtjev položitelja u svako doba, položitelju ili osobama koje oni odrede. Predmet vraćanja su vrijednosni papiri osim ako nije ugovoreno vraćanje izvršeno plaćanjem odgovarajućeg iznosa.

8. UGOVOR O BANKARSKOM TEKUĆEM RAČUNU

Njime se banka obvezuje otvoriti poseban račun nekoj osobi, preko kojega će obavljati uplate i isplate u granicama njenih novčanih sredstava i odobrenog kredita. To je najčešće sklopljeni bankarski ugovor i ima veliko značenje u svakodnevnom životu ljudi, naročito posloprimaca jer im poslodavci isplaćuju plaće preko tekućih računa.

Temeljne obveze banke:

- 1) otvoriti tekući račun,
- 2) preko njega primiti uplate,
- 3) obavljati isplate.

Ostale obveze banke:

- 1) postupati prema nalogima deponentata,
- 2) upisivati promjene stanja na računu,
- 3) izračunavati stanja na računu nakon upisa promjena,
- 4) obavještavati deponenta o stanju na računu.

Obveze deponenta su da isplaćuje bankama proviziju i naknadu za posebne troškove. To banka upisuje na tekući račun u svoju korist osim ako nije drugačije dogovoreno. Provizija je glavna svrha zbog koje banka sklapa ugovor. Obračunava se u postotku od vrijednosti obavljenih usluga. U slučaju pogrešnog obračuna trškova ili provizije deponent ima pravo na osporavanje takvog obračuna.

Bankarski tekući račun znači da sredstva na njemu teku odnosno kruže s računa na račun, i zbog toga naziva se još i žiro – račun i bankarski kontokorentni račun. To je evidencija u koju upisujemo uplate u korist tog računa i isplate na teret računa, i tako se povećava odnosno smanjuje saldo računa.

Ugovor o otvaranju tekućeg računa se sklapa u pisanom obliku, u suprotnom bi se ugovor smatrao ništavnim. Sklapa se adhezijom, što znači da položitelj prihvaća unaprijed sastavljene odredbe ugovora od strane banke.

Novčana sredstva na tekućem računu se ostvaruju uplatama od strane položitelja i naplatama novčanih iznosa izvršenih za njegov račun. Banka preko tekućeg računa obavlja plaćanja za položitelja čak i kada na računu nema pokrića, u opsegu koji je ugovoren. Ta obveza se može isključiti ugovorom o otvaranju tekućeg računa. (ZOO - Ugovorni obvezni odnosi, str.1543.). Kada banka isplati svotu veću od salda računa to znači da koristi svoja sredstva i time deponentu daje zajam tj.kredit. za valjanost te obveze potrebno je da ona bude određena, u ovom slučaju treba biti određena svota tog zajma odnosno kredita, a ako nije određena znači da je obveza banke ništavna zbog neodređenosti.

Korisnik tekućeg računa u svakom trenu može raspolagati saldonom koji se na računu pojavljuje, osim u slučaju kada je ugovoren otkazni rok. Deponent raspolaže samo onom svotom koja je čini njegovu tražbinu prema banci, to je pozitivni saldo računa. Njegovom stvaranju pridonose uplate, a stvaranju negativnog salda pridonose isplate s računa.

Prilikom uplate u korist računa prestaje obveza dužnika prema vjerovniku, a nastaje obveza banke da upiše odnosno proknjiži uplaćenu svotu, da izračuna nove ukupne svote i da obavijesti deponenta o novom saldu. Ako je ukupna svota svih potražnih stavki veća od ukupne svote svih dugovnih onda se radi o pozitivnom, aktivnom ili potražnom saldu, a u suprotnom slučaju on je negativan, pasivan ili dugovni.

Pojedinačna dugovanja i potraživanja nalogodavca, klijenta a tako i pojedine stavke uplata i isplata na tekućem računu gube svoju samostalnost i ne mogu biti samostalni predmet bilo koje transakcije, pa korisnik tekućeg računa ne može raspolagati pojedinim stavkama koje su predmet knjiženja, nego samo pozitivnim saldonom (Gorenc, str.1300.).

Banka mora poslovati s pozornošću dobrog gospodarstvenika i prema načelu savjesti i poštenja, i može odgovarati deponentu za štetu ukoliko ne bude ispunjavala te dužnosti.

Ugovor može biti sklopljen na određeno i neodređeno vrijeme. Kada se sklapa na određeno vrijeme, istekom ugovorenog vremena ugovor će biti raskinut, a kada se sklapa na neodređeno vrijeme onda prestaje otkazom ugovora. To je redoviti način prestanka i za njega nije potrebno neispunjenje ili zakašnjenje s druge strane i mogu ga otkazati obje strane bez određenog razloga.

Primitkom izjave o otkazu počinje teći otkazni rok i istekom toga će ugovor biti raskinut. Ako nije utvrđen rok trajanja ugovora, svaka strana ga može otkazati uz otkazni rok od petnaest dana.

8.1. UGOVOR O NALOGU

Banka za izvršenje naloga položitelja odgovara pravilima ugovora o nalogu. Ako ga treba izvršiti u mjestu gdje banka nema poslovnicu onda se to može obaviti i preko druge banke. Banka mora obavijestiti deponenta o nedostacima u nalogu te postupati u skladu s ugovorom o nalogu pozornošću dobrog gospodarstvenika.

Nalog se mora ispuniti u vrijeme koje odredi deponent, a u slučaju da banka kasni s ispunjenjem naloga za plaćanje, to bi se odrazilo na deponentovo kašnjenje s plaćanjem i nastanak njegove obaveze plaćanja zateznih kamata. One bi bile šteta koju deponent trpi zbog bankina zakašnjenja i banka bi mu morala nadoknaditi pretrpljenu štetu.

Nalogoprimac mora osono izvršiti nalog, zabranjeno je povjeriti izvršenje drugoj osobi bez njegove suglasnosti, osim u slučaju kada se nalog treba izvršiti u mjestu gdje banka nema poslovnu jedinicu. U tom slučaju banka povjerava ispunjenje naloga drugoj banci i ona odgovara za izbor druge banke, no ne i za njen rad.

9. UGOVOR O SEFU

To je ugovor kojim se banka obvezuje korisniku staviti na uporabu sef na određeno vrijeme, a korisnik se obvezuje platiti određenu naknadu banci, pošti, zračnoj luci, željezničkom kolodvoru ili nekom drugom ovlaštenom pravnom subjektu. Ugovor je imenovan, neformalan i dvostrano obavezan. Sef je posebna kutija smješтана u prostoriji banke, a namjena joj je čuvanje novca ili nekih dragocjenosti.

Korisnik je u načelu slobodan oslušiti što želi pohraniti u sef, ali ne smije staviti:

- samozapaljive predmete podložne eksploziji ili raspadanju,
- predmete koji ugrožavaju sigurnost banke, drugih sefova ili zaposlenika,
- oružje.

Banka je dužna poduzeti sve mjere potrebne za osiguranje dobrog stanja sefa i nadzor nad njim. Pristup sefu ne smije biti moguć osobi koja nije korisnik ili njen opunomoćenik.

Banka ne smije koristiti duplikat ključa koji predaje korisniku nakon što sklope ugovor jer nema samostalan pristup sefu, samo zajedno mu mogu pristupiti. Korisnik sefa plaća naknadu za korištenje, a neplaćanje dovodi do raskida ugovora od strane banke, s otkaznim rokom od mjesec dana. U slučaju gubitka ključa o tome obavještava banku i tada se vrši zamjena brave na sefu u prisustvu klijenta.

Ugovor može zaključiti svaka punoljetna pravna ili fizička osoba sa identifikacijskim dokumentom kojim dokazuje svoj identitet. Banka klijentu izdaje identifikacijsku karticu kojom dokazuje da je korisnik sefa i ključ.

U slučaju neispunjenja obveza banka može jednostrano raskinuti ugovor, a u slučaju da nakon raskida ugovora korisnik ne vrati ključ i ne uzme stvari banka ima založno pravo na predmete u sefu. U slučaju ovrhe ili stečaja banke sef ne ulazi u stečajnu masu, predmeti iz sefa ne mogu biti predmet ovrhe.

10. UGOVOR O KREDITU

Ugovorom se banka obvezuje korisniku na raspolaganje staviti određenu svotu novca, na određeno ili neodređeno vrijeme, za ili bez utvrđene namjene, a korisnik kredita se obvezuje banci plaćati kamatu i vratiti dobiveni iznos novca u ugovorom utvrđeno vrijeme. Naziva se još i novčani kredit. To je imenovani ugovor bankovnog prava sa obilježjima suvremenog gospodarstva. Mora biti sklopljen u pismenoj formi i njime se utvrđuju uvjeti davanja, vraćanja i korištenja kredita, te iznos koji se daje.

Da bi korisnik dobio kredit mora imati osiguranje da će ga vraćati. Davanje kredita je aktivni bankarski posao i njime banka plasira sredstva što joj stoje na raspolaganju i to je jedna od glavnih i najstarijih djelatnosti banke.

Ugovor o kreditu se razvio iz ugovora o zajmu. Razlike ugovora o kreditu i ugovora o zajmu:

- predmet ugovora o zajmu je novac i druga zamjenjiva stvar, a kod ugovora o kreditu su samo novčana sredstva
- ugovor o zajmu je neformalan, a ugovor o kreditu formalan (sklapa se u pismenoj formi)
- kod ugovora o zajmu zajmodavatelj je bilo koja pravna ili fizička osoba, a kod ugovora o kreditu to je banka
- ugovor o zajmu može biti naplatan ili nenaplatan, ovisno o tome je li ugovorena naplata kamata, a ugovor o kreditu je uvijek naplatan.

Ako je kredit korišten u suprotnosti s njegovom namjenom on može biti otkazan prije isteka ugovorenog roka od strane banke. Također može biti otkazan u slučaju insolventnosti, u slučaju prestanka pravne osobe ili smrti korisnika. Korisnik može odustati od ugovora prije početka njegovog korištenja, a može ga i vratiti prije određenog roka ali mora prvo obavijestiti banku o tome i tada banka ne može zaračunati kamate za vrijeme od dana vraćanja do dana kad je kredit trebao biti vraćen. Ako je pritom banka pretrpila štetu, korisnik je mora nadoknaditi.

10.1. VRSTE KREDITA

Zakon o obveznim odnosima dijeli kredite na:

- 1) namjenski i nenamjenski kredit,
- 2) ugovori sklopljeni na određeno i neodređeno vrijeme,
- 3) otvoreni i osigurani krediti,
- 4) krediti prema roku vraćanja,
- 5) sindicirani krediti,
- 6) krediti u kojima je jedna strana država.

Namjenski krediti su oni kod kojih je unaprijed određena i navedena u ugovoru namjena korištenja, kao npr. stambeni, potrošački, poljoprivredni i slično. Nenamjenski su oni kod kojih nije određena namjena korištenja i tu spadaju:

- gotovinski kredit
- dugoročni kredit (odobrava se na osnovi pokrića u nekretninama)

- lombardni (odobrava se temeljem zaloga vrijednosti kao npr. dionica, obveznica, polica životnog osiguranja itd.).

Ugovor sklopljen na određeno vrijeme znači da trajanje ugovornih odnosa može biti ugovoreno i tim ugovorom je određeno razdoblje vraćanja glavnice. Podrazumjeva pristanak korisnika na obvezu vraćanja glavnice. Ako nije ugovoreno vrijeme vraćanja glavnice onda se radi o ugovoru sklopljenom na neodređeno vrijeme. Posljedica takvog sklapanja je da ugovor prestaje redovitim otkazom banke ili korisnika.

Prema roku vraćanja kredite dijelimo na kratkoročne, srednjoročne i dugoročne.

Sindicirani krediti uključuju dvije ili više banaka od kojih svaka daje kredit korisniku, ali pod istovjetnim uvjetima koji su određeni jednim ugovorom o kreditu u kojem sudjeluje više banaka kao davatelj i kojim je određen udjel svake banke u ukupnoj svoti kredita. (Skaloper Z., str.505.).

10.2. BITNI ELEMENTI UGOVORA

Osnovni elementi ugovora su:

1) Iznos kredita

Može biti iskazan u kunama ili devizama. Kunski može biti odobren uz deviznu klauzulu zbog zaštite potraživanja banke od tečajnih razlika. Mogu biti odobreni uz jednosmjernu (utvrđuje obvezu korisnika kredita tako da se tečaj ponderira i određuje njegova visina na određenoj razini i korisnik vraća iznos u kunama pomnožen sa ponderiranim tečajem valute ako je on viši od tečaja na tečajnoj listi banke) ili dvosmjernu (kod korištenja i povrata kredita sva plaćanja i povrat u kunama se utvrđuju na osnovi izabranog tečaja po tečajnoj listi na dan transakcije) valutnu klauzulu. Pretežno koriste dvosmjernu.

2) Uvjeti davanja, korištenja i vraćanja kredita

To su vrijeme kada će kredit biti vraćen, na koji način će biti isplaćen (odjednom ili u ratama), koji dokumenti su potrebni korisniku za isplatu kredita i drugo. Ti elementi moraju biti navedeni u ugovoru i predstavljaju uvjet valjanosti ugovora.

3) Ugovorne strane

Uvijek ga zaključuju dvije strane. Kreditor koji je banka ili neka druga financijska organizacija, i korisnik koji može biti neka pravna ili fizička osoba.

4) Namjena kredita

Mogu biti namjenski ilio nenamjenski. Namjenskim je već ugovorom određena namjena, a nenamjenskim nije.

5) Otplata kredita

Može biti anuitetska (korisnik otplaćuje uvijek jednak iznos zaduženja koji se utvrđuje tako da se ukupno zaduženje po osnovi glavnice i kamata podijeli na jednake mjesečne, tromjesečne ili druge anuitete), i u ratama (korisnik u određenim vremenskim razmacima plaća ratu koja se sastoji od jednakog iznosa glavnice i pripadajućeg iznosa kamata).

6) Kamatna stopa

Redovna kamatna stopa je naknada banci za korištenje novčanih sredstava utvrđena kao fiksna ili promjenjiva. Fiksna je nepromjenjiva cijelo vrijeme trajanja, a promjenjiva se mijenja. Interkalarna kamata se obračunava od trenutka korištenja do stavljanja kredita u otplatu. Zatezna kamata se plaća u slučaju kašnjenja u plaćanju i propisana je ugovorom.

7) Rok i način korištenja

Rok je vrijeme korištenja kredita utvrđen ugovorom, a način korištenja može biti plaćanje na račun korisnika, plaćanje na račun dobavljača ili na račun prodavatelja.

8) Početak

Određeno vrijeme od stavljanja kredita u otplatu za čijeg trajanja se ne plaćaju anuiteti ili rate.

9) Naknade

- za obradu kreditnog zahtjeva (plaća se jednokratno u postotku od iznosa odobrenog kredita), za rezervaciju sredstava (plaća se u određenom postotku na iznos odobrenog neiskorištenog kredita),

- za prijevremenu otplatu kredita (plaća se u određenom postotku od iznosa neotplaćenog kredita).

10.3. OBVEZE KORISNIKA

Korisnik mora:

- omogućiti banci kontrolu korištenja sredstava
- dostavljati banci dokumentaciju i izvješća koja ona zahtjeva
- omogućiti banci praćenje vlastitog poslovanja
- omogućiti banci procjenu kakvoće instrumenata osiguranja potraživanja
- osigurati instrumente osiguranja za potraživanja
- snositi troškove koji nastanu u pripremanju za sklapanje ugovora
- dostaviti banci dovoljan broj mjenica za osiguranje potpunog podmirenja potraživanja
- izvještavati banku o svim nastalim promjenama i zaduženjima kod drugog kreditora.

Osiguranje ispunjenja obveze vraćanja kredita je jedna od važnijih obveza korisnika. Ispunjen se može osigurati stvaranjem pravnih odnosa koji se nazivaju sredstva ili instrumenti za osiguranje ispunjenjan obveze.

Sredstva, odnosno instrumenti se dijele na:

- stvarnopravna – ispunjenje obveze se osigurava zasnivanjem nekog stvarnog prava na dijelu imovine dužnika ili treće osobe (zalog prava, hipoteka na nekretnine, zalog pokretnine itd.)
- osobnopravna – ispunjenje obveza se osigurava zasnivanjem zasebne obvezenopravne tražbine banke prema dužniku ili trećoj osobi (pristupanje dugu, mjenično jamstvo, mjenična obveza, bankarsko jamstvo itd.).

U slučaju nepoštivanja dužnosti, banka može učiniti tražbine prema korisniku trenutno dospjelim bez obzira na rok dospijeaća, i povećati kamatnu stopu ili stopu naknade.

10.4. OBVEZE BANKE

Banka ima jednu glavnu obvezu, to je staviti na raspolaganje određenu svotu novca korisniku.

Banka to može na više načina:

- 1) Najčešći način je ugovaranje dopuštenog negativnog salda na tekućem računu. U toj situaciji ugovor o kreditu je sadržan u ugovoru o tekućem računu.
- 2) Drugi način stavljanja svote na raspolaganje korisniku je prijenos svote u korist nekog korisnikova bankarskog računa i plaćanje računa. Ovakav način je čest kod namjenskih kredita.
- 3) Treći način je akceptiranje korisnikove mjenice. Time se preuzima obveza njene isplate zakonitom imatelju.

Svota novca mora biti određena ili određiva, i često se ugovara samo najviša svota. Uz nju se često ugovaraju i zaštitne klauzule jer su moguće promjene vrijednosti kroz vrijeme vraćanja novca.

10.5. PRESTANAK UGOVORA

Na prestanak se načelno primjenjuju opće odredbe o načinima prestanka obveza, koje uređuju više načina na koje obveze mogu prestati (Skaloper Z, str.516.).

Prestanak ugovora:

- 1) Otkaz davatelja kredita

Banka može otkazati ugovor prije isteka ugovorenog roka u slučaju da je riječ o namjenskom kreditu koji je iskorišten protivno s ugovorenom namjenom, i bez obzira radi li se o namjenskom ili nenamjenskom kreditu ako je utvrđena insolventnost (nesposobnost za plaćanje) korisnika.

To utvrđuje banka i to prema objektivnim mjerilima, ne mora biti utvrđena sudskom odlukom, mora biti trajnija i odnositi se na razdoblje do potpune otplate kredita. Zbog prestanak pravne osobe ili smrti fizičke i ako davatelj time dolazi u nepovoljan položaj, banka i u tom slučaju može jednostrano otkazati ugovor.

Ako je kredit namjenski a rok vraćanja nije ugovoren, onda se kredit može raskinuti u trenutku kada korisnik primi izjavu o otkazu i odmah je dužan vratiti kredit. Najkraći otkazni rok je dva mjeseca.

Ako korisnik ima dovoljno jako osiguranje za vraćanje kredita onda se pravo jednostranog otkaza ugovora banci ukida.

2) Odustanak od ugovora korisnika kredita

Korisnik može raskinuti ugovor prije nego se počne koristiti kreditom odnosno raspolagati iznosom koji mu banka stavlja na raspolaganje. Također, korisnik može vratiti kredit i prije isteka ugovorenog roka ali mora o tome prvo obavijestiti banku. Obavijest o odustajanju i o prijevremenom vraćanju mora biti u pismenom obliku jer se i ugovor o kreditu sklapa u pismenom obliku. Klijent mora nadoknaditi štetu banci zbog odustajanja, a u slučaju prijevremenog vraćanja kredita ne mogu se računati kamate od dana vraćanja kredita do dana kada ga je trebalo vratiti (Gorenc V, str.232.).

10.6. VRAĆANJE KREDITA

Korisnik kredita je dužan iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je to ugovoreno, pod tim se misli da mu mora vratiti svotu koju mu je banka stavila na raspolaganje odnosno glavnice. Ne mora vratiti ugovorenu svotu iz glavnice nego samo onu svotu koju mu je banka stavila na raspolaganje.

Obveza vraćanja glavnice prema Zakonu o obvzenim odnosima je odvojena od obveze plaćanja kamata, a u stvarnosti se najčešće ugovori otplate kredita u obrocima koji sadrže i dio glavnice i dio kamata.

Ako vrijeme vraćanja nije ugovoreno obveza vraćanja dospjeva istekom dva mjeseca od poziva banke na vraćanje kredita, i u tom slučaju se primjenjuje odredba o vraćanju kredita kad vrijeme nije ugovoreno. Taj poziv banke na vraćanje je ujedno i redovni otkaz ugovora.

Vraćanje jednog kredita može biti i iz drugog kredita i tada banka pokriva korisnikov dug iz prvog kredita svotom drugom kredita.

11. UGOVOR O KREDITU NA TEMELJU ZALOGA VRIJEDNOSNIH PAPIRA

To je ugovor o kreditu kojeg banka odobrava na temelju zaloga vrijednosnih papira i pri kojem se ispunjenje obveze vraćanja osigurava zalaganjem vrijednosnih papira, koji pripadaju korisniku ili trećoj osobi koja pristane na to. Sadrži sve bitne sastojke koje sadržava i ugovor o kreditu, uz naznaku da mora biti sklopljen u pisanom obliku i sadržavati uvjete i iznos kredita.

Mora sadržavati i:

- naznaku o kojim se vrijednosnim papirima radi,
- iznos i uvjete odobrenog kredita,
- iznos i vrijednost papira,
- tvtku i sjedište odnosno ime i prebivalište imatelja papira.

Naznaka vrste, količine i svote vrijednosnih papira je npr. dvadeset obveznica Ministarstva financija Republike Hrvatske izdanih određenog dana, odnosno određene serije i nominalne svote. Kod vrijednosnih papira izdanih u seriji nije potrebna potpuna individualizacija vrijednosnih papira jer papiri iste serije daju ista prava.

Naznaka vrijednosti vrijednosnih papira je potrebna jer se založni vjerovnik ima pravo namiriti iz vrijednosnih papira a ta vrijednost ne mora biti istovjetna nominalnoj vrijednosti, a vraćanje ne sigurava nominalna nego prometna vrijednost. Ako se radi o robnim papirima ili dionicama bez nominalne svote onda se posebna pažnja treba pridati naznačavanju vrijednosti.

Kod zalaganja vrijednosnih papira u obzir se uzimaju posebni propisi koji uređuju odgovarajuću vrstu vrijednosnih papira. Vrijednosni papiri su sredstva odnosno instrumenti za

plaćanje. Nužno je da budu određeni ili određivi, a u slučaju da nisu ugovor sam po sebi ne bi bio ništavan jer sastoji bitne sastojke.

Vrste vrijednosnih papira nisu ograničene, znači da u obzir dolaze vrijednosni papiri bilo koje vrste.

Korisnik je dužan banci predati vrijednosne papire prije nego banka ispuni svoju obvezu stavljanja svote na raspolaganje, odnosno najkasnije u tom trenutku. To proizlazi iz svrhe ugovaranja zaloga vrijednosnih papira. Banka je dužna poduzeti sve mjere očuvanja zaloga, a ako ona daje kamate ili neka druga povremena davanja onda je dužna te tražbine naplaćivati.

Korisnik je dužan vratiti banci svotu stavljenju na raspolaganje i plaćati kamate za to, a ako to ne učini banka može prodati založene vrijednosne papire prema pravilu založnog prava. To ne vrijedi u slučaju zalaganja većeg broja vrijednosnih papira, tada prodaje samo onoliko vrijednosnih papira koliko joj je potrebno da namiri neispunjeni dio ukupne tražbine.

12. AKREDITIVI

To su instrumenti osiguranja plaćanja i osiguranja izvršenja preuzetih obveza, kojima nalogodavac stavlja na raspolaganje korisniku akreditiva određen iznos preko banke, a korisnik taj iznos naplaćuje kada ispuni određene uvjete odnosno obveze prema nalogodavcu. To je vrlo često korišten i jedan od najsigurnijih instrumenata plaćanja jer pogoduje objema stranama.

Nastao je kao posljedica potrebe trgovačke prakse, i bez njega bi odvijanje vanjske trgovine bilo otežano. Po kvalifikaciji se radi o ugovoru koji mora biti sklopljen u pisanom obliku. Jedno od temeljnih načela akreditiva je odvojenost i nezavisnost ugovornih odnosa koji se stvaraju prilikom otvaranja akreditiva. U akreditivnom poslovanju sve strane posluju s dokumentima, a ne s robom ili uslugama (ZOO, čl. 4. UOP500).

Nalogodavac daje nalog banci i onda banka otvara akreditiv, na njega polaže sredstva u korist korisnika akreditiva, banka zatim dostavlja informacije o akreditivu i visini sredstava korisniku, te uvjetuje korisnika raspolaganjem akreditivom tako da mora isporučiti robu nalogodavcu. Banka je prema korisniku obvezna od trenutka kada mu priopći da je akreditiv otvoren, a nalogodavac je vezan nalogom od trenutka kad je nalog prispio u banku.

Banka može odbiti zahtjev nalagodavca, ali nalagodavac ne može izmijeniti svoj zahtjev, osim ako se banka s tim ne složi. Kad banka prióci da je otvorila kareditiv, stvara se konačna obveza za plaćanje prema uvjetima i uslovima akreditiva. Uslovi su događaji za koje se zna da će nastupiti, a uvjeti su nepoznati budući događaji.

Bitno je naglasiti da u sporovima s inozemnim elementima, sudovi i arbitraže posežu za međunarodnim običajima kako bi objasnili i rastumačili nejasnoće iz tih odnosa. Trgovački običaji koje su trgovci sami ugovorili i razvili, imaju prednost pred dispozitivnim propisima.

Sudionici akreditiva:

- nalagodavac – na njegov zahtjev se otvara akreditiv,
- korisnik – u njegovu korist se otvara akreditiv,
- akreditivna banka – banka koja otvara akreditiv korisniku prema uvjetima i uslovima koje je prihvatila i organizira način isplate akreditiva ako je tako dogovoreno s nalagodavcem.
- avizirajuća banka – banka ovlaštena za isplatu iznosa prema nalogu akreditivne banke.

Dokumentarni akreditiv postoji kada se banka obveže korisniku isplatiti određeni novčani iznos, odnosno akceptirati i isplatiti mjenicu pod uvjetom da joj budu podneseni dokumenti. Dokumentarni akreditiv može biti opoziv ili neopoziv, a ako nije drugačije ugovoreno, uvijek je neopoziv. Dokumentarni akreditiv osigurava:

- nalagodavcu da raspolaže uslugom koja je propisana uvjetima iz akreditiva,
- korisniku isplatu akreditivnog iznosa nakon što banci podnese dokaz da je ispunio obavezu iz akreditiva.

Kod otvaranja nekog akreditiva dolazi do stvaranja većeg broja različitih ugovornih odnosa, može biti i do sedam odvojenih ugovornih odnosa:

1. Ugovor o kupoprodaji
2. Ugovor između nalagodavca i akreditivne banke o izdavanju akreditiva i dužnosti pokrića iznosa plaćenih od banke
3. Ugovor između akreditivne banke i korisnika akreditiva

4. Ugovor između akreditivne banke i potvrđujuće banke o potvrdi akreditiva
5. Ugovor između potvrđujuće banke i korisnika
6. Ugovor između potvrđujuće banke s drugim bankama o obavještanju, plaćanju i drugim poslovima u odnosu prema korisniku
7. Međusobni ugovori između akreditivne banke i obavještavajuće o naknadi isplaćenih odnosa iz akreditiva, te o plaćanju za obavljene usluge.

Vrste akreditiva:

1. Nostro (uvozni) akreditiv – domaći uvoznici ga otvaraju u korist inozemnog prodavatelja.
2. Loro akreditiv – inozemni kupac ga otvara domaćem izvozniku.
3. Opozivi akreditiv – može se opozvati ili izmijeniti u svako doba, korisnik mora odmah kod otvaranja provjeriti radi li se o opozivom ili neopozivom akreditivu.
4. Neopozivi akreditiv – ne može se opozvati bez suglasnosti korisnika.
5. Prenosivi i neprenosivi akreditiv – označava mogu li se ili ne mogu prenositi s korisnika na drugu osobu. Prenosivi je kada je izričito označen kao prenosiv, a neprenosivi je ako nije označen kao prenosiv.
6. Obični (jednokratni) akreditiv – jednokratno povlačenje akreditivnog iznosa, u praksi se upotrebljava pri jednokratnoj isporuci robe.
7. Akreditiv po viđenju – isplaćuje se odmah nakon podnošenja dokumenata
8. Rotativni (revolving) akreditiv – ne prestaje vrijediti povlačenjem akreditivnog iznosa nego se nakon naplate obnavlja ponovno na početni iznos. Obnavljanje traje dok se ne dosegne maksimalni iznos koji se određuje iznosom ili brojem obnavljanja.
9. Terminski akreditiv – naplata im je odgođena na određeno vrijeme.

Opozivi akreditiv ne veže banku prema korisniku, tako da ga u svakom trenutku može izmijeniti ili opozvati na zahtjev nalogodavca ili na vlastitu ruku. Akreditivna banka je dužna nekoj drugoj imenovanoj banci nadoknaditi sve ono što je platila prije primitka obavijesti o opozivu ili izmjeni opozivog kredita.

Neopozivi akreditiv sadrži samostalnu i neposrednu obvezu banke prema korisniku, ona može biti ukinuta ili izmijenjena samo sporazumom svih strana. Neopozivi akreditiv može biti potvrđen od strane druge banke koja preuzima obvezu prema korisniku.

Vrste načina plaćanja kod akreditiva:

- plaćanje po primitku dokumenata (sight payment)
- uz akcept mjenice kod kojeg banka preuzima obvezu plaćanja po dospelju mjenice
- odgođeno plaćanje ako to akreditiv predviđa, do plaćanja dolazi u trenutku dospelja prema uvjetima akreditiva (deferred payment)
- plaćanje putem potvrđivanja od strane treće banke (confirming bank)
- plaćanje otkupom mjenice prije akcepta bez regresa prema izdavatelju (by negotiation)
- plaćanje na navedene načine od strane imenovane ili neimenovane bank po ovlaštenju akreditivne ili potvrđujuće bez preuzimanja obveze za plaćanje i odgovornosti (nominated bank).

Banka ne preuzima odgovornost ni obvezu za robu koja je predmet otvorenog akreditiva, kao ni za to odgovara li podneseni dokument prema vanjskom izgledu uvjetima akreditiva, nego samo utvrđuju odnosno ispituju odgovaraju li u svemu zahtjevima nalogodavca.

Akreditiv je prenosiv samo ako je banka ovlaštena platiti djelomično ili u cijelosti jednom ili većem broju trećih osoba, može ga prenijeti samo banka koja ga otvara i to samo jednom. Prenosi akreditiv može odstupati od izvornog u pogledu:

- iznosa akreditiva,
- datuma valjanosti,
- jedinične cijene pojedinih predmeta,
- posljednjeg dana za podnošenje dokumenata,
- roka isporuke (21 dan nakon dana isporuke).

13. BANKARSKO JAMSTVO

To je svaka obveza na plaćanje određene novčane svote, na temelju prvog pisanog zahtjeva korisnika, bez obzira kako je nazvana i uz podnošenje dokumenata banci koji su navedeni u jamstvu. To je samostalna obveza banke koja nije ovisna o osnovnom poslu. Mora biti izdano u pisanom obliku.

13.1. BANKARSKA GARANCIJA

Bankarsko jamstvo se do 2004.godine nazivalo „bankarska garancija“, a od tada se taj naziv izbjegava i počinje se upotrebljavati riječ jamstvo, isključivo zbog intervencije jezičnih lektora. No, nisu bili svjesni da je bankarska garancija samostalni i novi pravni instrument, koji je različit od jamstva. Bankarske garancije mogu biti i obična jamstva, ako to proizlazi iz njihovog sadržaja.

Bankarska garancija je apstraktna i primarna obveza na plaćanje određene svote novca, koji se isplaćuju samo na temelju pisanog zahtjeva i na prvi poziv koji korisnik podnosi banci. Apstraktnost znači primarna obveza banke na plaćanje. Za razliku od garancije, jamstvo znači sekundarnu obvezu jamca ako glavni dužnik ne ispuni svoju obvezu.

U kontinentalnim pravnim sustavima izraz „garancija“ je rezerviran za nezavisne i apstraktne garancije, a izraz „jamstvo“ je zadržan za akcesorne garancije (Bertramus, str.4.). Ako neka banka preuzme građanskopravno jamstvo, ono neće biti bankarsko jamstvo nego obično akcesorno jamstvo, jer mu nedostaje dio „na prvi poziv“.

Bankarska garancija na prvi poziv je poseban pravni instrument koji ima sličnosti s akreditivom, a bitno se razlikuje od jamstva. Banke izdaju bankarske garancije na zahtjev komitenta, koji se u odnosu s bankom naziva nalogodavac. To je samostalni instrument temeljen na apstraktnoj obvezi.

Apstraktna priroda bankarskih garancija je u kategoriji pravnih instrumenata zajedno sa akreditivom, mjenicama i čekovima, a uvrštena je u Zakon o obveznim odnosima jer se radi o novom bankarskom i pravnom institutu. Iz teksta garancije proizlazi kada garancija ima karakter jamstva, a kada pravni karakter apstraktne obveze. Apstraktnost je označena tako da je garant dužan platiti „po pozivu“, „bez prigovora“, „na prvi poziv“, ili uz naznaku da se radi o samostalnoj ili nezavisnoj obvezi nezavisnoj od osnovnog posla.

Međunarodna trgovačka komora je izdala tri vrste ujednačenih pravila za bankarske garancije i sve tri stoje na raspolaganju onima koji ugovaraju takav način ugovornih obveza. Ugovorne strane moraju izrijeком prihvatiti primjenu garancija da bi se mogla primjeniti neka od tih pravila.

Ta pravila su:

- 1) Ujednačena pravila za ugovorne garancije, odnosno UPUG325 iz 1978.godine.

Ta pravila nisu naišla na odobravanje i razumijevanje budući da im je osnovna svrha zaštita banke protiv neopravdanih zahtjeva za naplatom garancija izdanih na prvi poziv, a malo i nimalo se brinula za interese korisnika. Najveći problem garancija na prvi poziv je opasnost bezrazložnih poziva na plaćanje. Prednost bankarskih garancija je u njihovoj funkciji likvidnosti, to znači da su tako lagano naplative kao da korisnik ima gotov novac u ruci, a nedostatak je što su instituti bankarskih garancija ugroženi zbog brzih i neopravdanih, a često i prijevornih naplata. Glavni razlog za neprihvatanje ovih pravila je bio što je Međunarodna trgovačka komora nastojeći premostiti problem brze i neosnovane naplative bankarskih garancija, pretjerala u zaštiti nalogodavaca na štetu korisnika bankarskih garancija.

- 2) Ujednačena pravila za garancije na poziv, odnosno UPGP458 iz 1992.godine.

Ta pravila nisu zamijenila prva ali to im nije ni bila namjera. Svrha donošenja novih pravila je bila naglasiti prevladavajuću praksu garancija na prvi poziv kakva je bila prihvaćena u međunarodnoj trgovini. Ova pravila iako su pružila bolji odraz međunarodno usvojenih pravila i običaja, nisu do danas široko prihvaćena u praksi. Razlog za to bi mogao biti u strahu izdavatelja garancija da pravila ne budu u suprotnosti sa standardnim formulacijama (Bertrams, str.29.). Uloga bankarskih garancija je u ovim pravilima realno opisana i odgovara međunarodnoj praksi koja je prihvatljiva i za nalogodavce, i izdavatelje i korisnike.

- 3) Ujednačena pravila za ugovorne obveznice , odnosno UPUO524 iz 1993.godine.

Ugovorne obveznice ili bondovi su akcesorna jamstva, koja su u međunarodnu trgovačku praksu preuzeta iz američke prakse. Njihova uloga nije toliko značajna u međunarodnoj trgovini, kao što je to ona apstraktnih bankarskih garancija plativih na poziv korisnika.

Međunarodna regulativa bankarskih garancija također obuhvaća i UNICTRAL-ovu Konvenciju o nezavisnim garancijama i standby akreditivima iz 2000.godine. države koje uključuje su : Ekvador, Kuvajt, Tunis, Panama i Salvador, a od 2003. i Bjelorusija. Ova konvencija pomaže državama da izgrade moderno shvaćanje bankarskih garancija.

13.2. NAMIRENJE OBVEZE

Banka namiruje obveze iz jamstva u novcu, čak i u slučaju da se jamstvom osigurava nenovčana obveza. Pravna priroda bankarskih garancija na poziv je da se njima uvijek preuzima garancija u obliku plaćanja određenog novčanog iznosa, a ne preuzima se ispunjenje novčanih obveza. Za ispunjenje tih nenovčanih obveza se upotrebljavaju instrumenti koje nazivamo bondovi odnosno obveznice, a oni nisu apstraktne nego akcesorne pravne naravi.

13.3. POTVRDA JAMSTVA

Ako neka druga banka potvrdi obvezu iz jamstva, onda korisnik svoje zahtjeve iz jamstva može podnijeti ili banci koja mu je izdala jamstvo, ili onoj koja mu je potvrdila jamstvo.

Potvrđivanje garancija se naziva i supergarancija, a taj izraz potvrđivanja garancija se rijetko rabi u vezi s bankarskom garancijom. Potvrđivanje je uobičajeno kod akreditiva ali ne i kod bankarskih garancija kada banka potvrdi garanciju izdanu od druge banke, korisnik se može obratiti ili prvoj ili drugoj banci za naplatu.

Korist od potvrđivanja garancija od neke druge banke je mala jer je postupak naplate jednostavan i pomoć drugih banaka nije potrebna. Ako se ipak traži sudjelovanje druge banke u izdavanju garancija, onda se tu radi o kontragaranciji drugoj banci. To je potvrđivanje garancije namijenjeno učvršćivanju bankarske garancije. Prva banka traži od druge izdavanje garancije korisniku u skladu sa uputama od prve banke. Odnos tih dviju banaka se naziva kontragarancije. To je neformalan dokument i sastoji se u uputi prve banke drugoj, i to sa specifičnim zahtjevom da izda garanciju korisniku za račun prve banke. Korisnik ima pravo izabrati želi li pozvati samo drugu banku koja mu je i izdala garanciju na plaćanje. Prva banka je obvezna drugoj nadoknaditi sve iznose plaćene temeljem izdane garancije korisniku, a druga banka ne potvrđuje izdanu garanciju nego izdaje svoju, novu garanciju, u skladu s uputama od prve banke.

13.4. USTUPANJE PRAVA IZ JAMSTVA

Korisnik svoja prava iz bankarskog jamstva može ustupiti trećoj osobi samo s ustupom tražbine koja je osigurana jamstvom i prijenosom svojih obaveza vezanih za osigurane tražbine, osim ako nije drugačije ugovoreno.

Ta odredba je prisilnog karaktera sa ograničenjem vezanim za prijenos prava iz bankarske garancije. Ustupa se samo slobodni prijenos prava na iznos iz bankarske garancije, a ne i prijenos prava na pozivanje bankarskih garancija na plaćanje, osim ako iz garancije ne proizlazi suprotno. Time se želi spriječiti da bankarska garancija postane prenosivi vrijednosni papir, jer se tako povećava rizik brzog ili prijevarnog pozivanja garancije na plaćanje.

Prema novom Zakonu o obveznim odnosima sada je moguće da se ugovorene strane dogovore o načinu prijenosa prava iz bankarske garancije i da mogu odustati od uvjeta koje sadrži ta odredba.

Garancije koje daju pravo na plaćanje na prvi poziv mogu biti potencijalno opasne za izdavatelje. Ako korisnik prenese takvu garanciju na treću osobu, i ako ona može garanciju pozvati na plaćanje na prvi poziv bez ikakvih uvjeta, tada postoji velika vjerojatnost da e treća osoba biti zainteresirana samo za novac koji može jednostavno naplatiti iz garancije. Korisnicigarancija mogu doći u iskušenje da prodaju garancije na prvi poziv trećim osobama, a oni mogu tražiti naplatu bez obzira na razlog izdavanja garancije. Zbog toga je ograničeno pravo prijenosa samo na primanje iznosa, ali ne i prijenosa prava na pozivanje na plaćanje.

Kod akcesornih garancija nema opasnosti od prijevarne naplate jer je banka dužna platiti pod uvjetima iz akcesorne garancije, a to znači pod uvjetima preuzetog sekundarnog jamstva. Preuzeto jamstvo uvijek ostaje jamstvo, pod uvjetima pod kojim je preuzeto.

13.5. JAMSTVO „BEZ PRIGOVORA“

Banka ne može isticati prigovore prema korisniku koje nalogodavac kao dužnik može isticati prema korisniku po osiguranoj obvezi, ako bankarsko jamstvo sadrži uglavu „bez prigovora“, „na prvi poziv“ ili riječi koje imaju isto značenje. Nalogodavac mora platiti banci iznos koji banka plaća po osnovi izdavanja jamstva na način kako to banka i nalogodavac ugovore. Korisnik jamstva je dužan nalogodavcu dati iznos primljen po osnovi jamstva.

Bankarska garancija na poziv je novi instrument i njeno uređenje bi u Zakonu o obveznim odnosima imalo opravdanje. Bit bankarske garancije na poziv je izražena u tom da su garancije po prirodi odvojene od transakcije od ugovora na kojima mobu biti utemeljene i da je dužnost garanta platiti navedeni iznos po podnošenju pismenog zahtjeva na plaćanje.

14. ZAKLJUČAK

Bankarski poslovi su oni poslovi koje obavljaju banke. Osnovni predmet poslovanja banaka je novac. Bankarski poslovi mogu biti aktivni, pasivni, neutralni i vlastiti. Bankarski poslovi mogu biti imenovani i neimenovani. Pravni posao je izjava volje koja proizvodi nastanak, prestanak, prijenos i izmjenu postojećih subjektivnih prava.

Imenovani pravni poslovi obuhvaćaju slijedeće bankovne ugovore: ugovor o novčanom pologu, ugovor o polaganju vrijednosnih papira, ugovor o bankarskom tekućem računu, ugovor o sefu, ugovor o kreditu, ugovor o kreditu na temelju zaloga vrijednosnih papira, akreditive, bankarsko jamstvo.

Predmet bankarskih ugovora su najčešće novac, novčane tražbine i vrijednosni papiri. U svim ugovorima jedna strana je banka pa se zato i nazivaju bankarski ugovori. Svi sudionici su pravne i fizičke osobe, i moraju biti ravnopravni, ispunjavati svoje obveze i pridržavati se načela savjesnosti i poštenja.

Svi bankarski ugovori su uređeni prema Zakonu o obveznim odnosima, kojeg je Hrvatski sabor donio 25. veljače 2005. godine. Tim zakonom se uređuju osnove obveznih odnosa, i ugovorni i izvanugovorni obvezni odnosi.

Najprostraniji bankarski ugovor je ugovor o kreditu, njime banka korisniku stavlja na raspolaganje određena svojstva, a on za to plaća kamate i vraća iskorištena sredstva nakon isteka ugovorenog roka. Najčešći oblik namjenskog ugovora o kreditu je ugovor o potrošačkom kreditu.

Suvremeni oblik financiranja je akreditiv, najčešće se javlja kao instrument međunarodnog plaćanja.

15. SAŽETAK

Završni rad proučava segment bankarskih poslova općenito, i onih prema Zakonu o obveznim odnosima (ZOO). U radu je prezentirana teorijska podloga o razvoju bankarskih poslova, te analiza i načini poslovanja banaka, sa dodanim praktičnim primjerima poslovanja. Analizirani su svi bitni faktori bankarskog poslovanja i obrađeni svi ugovori koji posluju prema Zakonu o obveznim odnosima.

Ključne riječi:

- Banka
- Ugovori
- ZOO.

SUMMARY

This thesis analyses the segment of banking business in general, and those according to Civil Obligations Act (COA). The paper presents the theoretical background on the development of banking business, as well as analyzes and ways of doing business of banks, with practical examples of business operations. All the essential factors of banking business were analyzed and all contracts under the Obligations Act were processed.

Keywords:

- Bank
- Contracts
- COA.

16. PRILOZI

PRIMJER I – UGOVOR O KREDITU

UGOVOR O KREDITU

I SPORAZUM RADI OSIGURANJA NOVČANE TRAŽBINE PRIJENOSOM VLASNIŠTVA

Na osnovu rješenja ..... banke d.d. .... o odobrenju kredita br. ....
od ..... zaključuju

1. KREDITOR

..... banka d.d., sjedište .....

i

2. KORISNIK KREDITA

....., rođ. ...., sa stalnim prebivalištem u .....,
odnosno s privremenim prebivalištem u ....., broj osobne iskaznice .....,
izdane u ....., zaposlen kod .....

slijedeći

UGOVOR O KREDITU

Članak 1.

Kreditor daje korisniku kredita kredit u iznosu od ..... EUR (slovima
.....) u protivrijednosti u kunama. Kreditor će isplatiti prethodno navedeni
iznos kredita,
umanjen za jednokratnu naknadu od 2% koja se odnosi na manipulativne troškove, korisniku
kredita prvi slijedeći dan nakon što se u zemljišnim knjigama upiše osiguranje kreditora
prijenosom vlasništva nekretnine korisnika kredita u vlasništvo kreditora.

Članak 2.

Mjesečna kamata iznosi 2,71% mjesečno.

Stranke ugovaraju da će korisnik kredita vratiti iznos kredita kreditoru sa prethodno ugovorenim kamatama u roku od dvije godina, tako da će u 24 /dvadesetčetiri/ mjesečnih rata isplaćivati iznos od ..... EUR u protuvrijednosti u kunama, tako da kreditor može sa primljenim iznosom kuna kod ..... banke kupiti iznos od ..... EUR, na dan svake isplate.

Prvu mjesečnu ratu otplate kredita dužan je korisnik kredita vratiti kreditoru u roku od 30 dana od primitka kredita a ostale rate svakog slijedećeg mjeseca istog dana kao i prvu ratu.

Članak 3.

Preostala tražbina kreditora iz članka 1. i članka 2. ovog ugovora i sporazuma dostiže u cijelosti kada korisnik kredita zakasni sa isplatom mjesečne rate. U slučaju zakašnjenja korisnika kredita, kreditor ostavlja rok od 5 dana za dobrovoljno ispunjenje zakašnjele rate a u protivnome pokreće postupak temeljem člana 277. Ovršnog zakona.

Korisnik kredita dužan je kreditoru plaćati ugovorenu kamatu na svaki iznos zakašnjenja.

Članak 4.

Kreditor i korisnik kredita suglasni su da se radi osiguranja tražbine kreditora iz članka 1., članka 2., i članka 3. ovog ugovora i sporazuma prenese vlasništvo s imena korisnika kredita na ime kreditora (*..... podaci o nekretnini, navodi se što sve nekretnina sadrži*).

Članak 5.

Kreditor i korisnik kredita sukladno odredbi čl. 87. st. 6. Ovršnog zakona sporazumno utvrđuju da vrijednost predmeta osiguranja nekretnine iz članka 4. ovog ugovora i sporazuma iznosi ..... EUR u protuvrijednosti u kunama na dan plaćanja.

Članak 6.

Korisnik kredita dozvoljava da se na temelju ovog ugovora i sporazuma u zemljišnim

knjigama upiše prijenos prava vlasništva na nekretnini iz članka 4. ovog ugovora i sporazuma s imena korisnika kredita na ime kreditora uz istovremenu zabilježbu da je prijenos obavljen radi osiguranja potraživanja iz članka 1., članka 2. i članka 3. ovog ugovora i sporazuma.

Članak 7.

Korisnik kredita izjavljuje da na temelju ovog ugovora i sporazuma kreditor može nakon dospjeća osigurane tražbine iz članka 1., članka 2. i članka 3. ovog ugovora i sporazuma neposredno provesti prisilnu ovrhu radi predaje nekretnine iz članka 4. ovog ugovora i sporazuma u posjed kreditoru.

Članak 8.

Kreditor je dužan, bez odgode, vratiti vlasništvo nekretnine iz članka 4. ovog ugovora i sporazuma korisniku kredita kada on u cijelosti ispuni tražbinu iz članka 1., članka 2. i članka 3. ovog ugovora i sporazuma.

Članak 9.

U slučaju da korisnik kredita zakasni s ispunjenjem ovog ugovora i sporazuma osigurane tražbine kreditor ima pravo naplatiti se iz prodaje nekretnine odnosno punopravno steći vlasništvo na nekretnini iz članka 4. ovog ugovora i sporazuma, sukladno odredbama članka 277. Ovršnog zakona.

U slučaju iz stavka 1. ovog članka kreditor je dužan zatražiti od korisnika kredita, preko javnog bilježnika da ga on u roku od 15 /petnaest/ dana obavijesti, također preko javnog bilježnika, zahtjeva li da se nekretnina iz članka 4. ovog sporazuma proda putem javnog bilježnika.

Kreditor i korisnik kredita sporazumno utvrđuju da se nekretnina iz članka 4. ovog ugovora i sporazuma u slučaju prodaje nekretnine iz članka 4. ovog ugovora i sporazuma putem javnog bilježnika radi naplate tražbine kreditora može prodati i za prodajnu cijenu nižu od one iz članka 97. st. 1. i 2. Ovršnog zakona, ali ne ispod 1/3 /jedne trećine/ utvrđene vrijednosti.

Članak 10.

Ako korisnik kredita ne postupi prema članku 9. ovog ugovora i sporazuma, na način propisan člankom 277. stavak 1. i 2. Ovršnog zakona ili ako javni bilježnik ne uspije prodati nekretninu iz članka 4. ovog ugovora i sporazuma u roku od 3 /tri/ mjeseca od dana kad ga je kreditor na to ovlastio, smatrat će se da se korisnik kredita odrekao prava tražiti prodaju i smatrat će se da je kreditor postao punopravni vlasnik nekretnine iz članka 4. ovog ugovora i sporazuma za cijenu koja odgovara iznosu osigurane tražbine s kamatama i troškovima te poreza na promet.

Članak 11.

U slučaju da korisnik kredita želi vratiti kredit prije ugovorenog roka iz članka 2. ovog ugovora, dužan je isplatiti kreditoru sve preostale mjesečne rate iz članka 2. ovog ugovora.

Članak 12.

U slučaju da se pokrene postupak temeljem čl. 277. Ovršnog zakona protiv korisnika kredita stranke suglasno utvrđuju da će kreditor umjesto korisnika isplatiti preostali dug na nekretnini iz čl. 4 ovog ugovora i sporazuma, akoji je upisan hipotekom u korist .....

U slučaju prethodno navedenog isplaćeni iznos od strane kreditora će se pribrojiti na preostali dug korisnika iz čl. 1., čl. 2. i čl. 3. ovog ugovora i sporazuma.

Članak 13.

Troškove sastavljanja ovog javnobilježničkog akta, kao i troškove zemljišno-knjižne provedbe ovog ugovora i sporazuma snosi u cijelosti korisnik kredita.

Članak 14.

U znak suglasnosti i prihvaćanja svih prava i obveza iz ovog sporazuma, kreditor i korisnik kredita isti vlastoručno potpisuju.

U ....., dana .....

Kreditor

Korisnik kredita

.....

.....

Izvor: http://www.poslovniforum.hr/ugovori/primjer_ugovora.asp

PRIMJER II – OBRAZAC BANKOVNE GARANCIJE

OBRAZAC BANKOVNE GARANCIJE

(Memorandum banke garanta)

Banka – Garant: .....

Nalogodavac: .....

Korisnik garancije: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
(Agencija za plaćanja)

BANKOVNA GARANCIJA broj .....

za isplatu predujma za dodjeljena sredstva u mjeri Investicija u vinarije iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina 2014 - 2018

PODACI O GARANTU

Naziv banke: .....

OIB: .....

Sjedište banke: .....

Poštanski broj: ..... Mjesto: .....

Transakcijski račun: .....

Koji se vodi pri: .....

PODACI O NALOGODAVCU

Naziv: .....

OIB: .....

Adresa sjedišta: .....

Poštanski broj: ..... Mjesto: .....

- Garant izjavljuje da je upoznat s obvezom Nalogodavca da sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 1234/2007 od 22. listopada 2007. o uspostavljanju zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta i o posebnim odredbama za zajedničku organizaciju tržišta vina u vezi s programima potpore, trgovinom s trećim zemljama, proizvodnim potencijalom i o nadzoru u sektoru vina Uredbi Komisije (EZ) br. 555/2008 od 30. lipnja 2008., Korisniku garancije položi garanciju kao osiguranje za obavljanje poslova za koje se isplaćuje predujam sa rokom valjanosti do .....
- Ovom Garancijom Garant se neopozivo obvezuje da će na prvi pisani poziv Korisnika garancije i bez prigovora isplatiti bilo koji iznos po ovoj Garanciji, a najviše do iznosa od: ..... **Kuna**
- Sva plaćanja po ovoj Garanciji će se izvršiti u korist Državnog proračuna na IBAN (račun) broj HR121001005-1863000160, sa pozivom na broj 64 9725-45927-OIB.
- Obveza po ovoj Garanciji će se automatski smanjivati za bilo koji iznos plaćen od strane Garanta po ovoj
- Garancija je sastavljena u jednom izvornom primjerku za Korisnika Garancije, te dvije kopije od kojih je po jedna za Garanta i Nalogodavca.
- Garancija je neprenosiva.
- U slučaju spora nadležan je Trgovački sud u Zagrebu.

.....
.....

(mjesto i datum)
osobe)

(potpis ovlaštene

Izvor: lag-posavina.hr/wp-content/uploads/.../L6_PP_ID3-Obrazac-bankovne-garancije.doc

PRIMJER III – UGOVOR O SEFU

Banka _____ (u daljem tekstu : Banka) i _____ kao korisnik sefa (u daljem tekstu: korisnik) sklapaju dana _____ , u _____ slijedeći

UGOVOR O SEFU

Član 1.

Ovim ugovorom regulišu se odnosi između Banke kao davaoca sefa na korištenje i korisnika sefa.

Član 2.

Sef se može koristiti za čuvanje ispava i stvari od vrijednosti .

U sef se ne smiju stavljati predmeti koji su podložni kvaru, eksplozivni i drugi predmeti koji mogu ugroziti sigurnost banke ili drugih sefova. U slučaju sumnje da se radi o navedenim predmetima, ovlašteno lice Banke ima pravo provjeriti sadržaj kojeg korisnik stavlja u sef. Pravo pregleda se ograničava na utvrđivanje da li se radi o predmetima koji se ne smiju stavljati u sef.

Korisnik odgovara za štetu koja nastane zbog držanja nedozvoljenih predmeta, bez obzira da li je znao za njihovu pokvarljivu ili opasnu prirodu.

Član 3.

Vrijeme na koje se sef daje na upotrebu iznosi _____ dana.

Član 4.

Sef ima dva različita ključa. Ključeve sefa drži korisnik sefa i Banka tako da se sef može otvoriti i zatvoriti samo zajednički.

Banka ne smije kod sebe držati duplikat ključa koji je predala korisniku.

O eventualnom gubitku ključa korisnik sefa dužan je odmah obavjestiti Banku. Zamjena brave i ključa obavlja se u prisutnosti korisnika. Korisnik snosi sve troškove i štetu nastalu otvaranjem sefa i zamjenom brave i ključa.

Član 5.

Korisnik sefa može drugoj osobi dati punomoć za upotrebu sefa , punomoćnik može biti punoljetna fizička osoba. Punomoć se daje prilikom sklapanja ugovora o sefu ili naknadno .

Punomoć prestaje važiti ako se opozove , te u slučaju smrti korisnika sefa. Punomoć prestaje i u slučaju raskida ugovora o sefu.

Član 6.

Banka je dužna preduzeti sve mjere da se osigura dobro stanje sefa i nadzor nad njim

Član 7.

Banka se obavezuje dozvoliti pristup sefu samo korisniku sefa ili njegovu punomoćniku. Korisnik sefa odnosno punomoćnik moraju se pridržavati kućnog reda koji vrijedi u poslovnim prostorijama Banke prilikom ulaska u prostorije gdje se nalaze sefovi, ovlaštenom licu Banke treba pokazati ličnu identifikacionu ispravu, te se potpisati u evidenciju.

Član 8.

Banka može raskinuti ugovor o sefu :

- ako korisnik ne plati banci samo jednu ratu naknade po dospelosti , banka može raskinuti ugovor po isteku mjesec dana pošto korisnika preporučenim pismom opomene na naplatu,

- ako se korisnik prilikom upotrebe sefa ne pridržava odredbi ovog ugovora i opštih uslova Banke koji regulišu poslovanje sa sefovima, Nakon raskida ugovora o sefu korisnik je dužan isprazniti sef i vratiti ključeve. Ako korisnik to ne učini Banka može putem suda tražiti da se sef otvori, utvrdi njegov sadržaj i nađene stvari stave u sudski depozit ili povjere Banci na čuvanje, a sve na teret korisnika sefa. Banka ima pravo prvenstva naplate dužne naknade i drugih troškova iz novčanog iznosa koji je pronađen u sefu, ali i iz cijene dobivene prodajom drugih vrijednosti nađenih u sefu.

Član 9.

Naknada za upotrebu sefa plaća se unaprijed u cijelini ugovorenog perioda. Visina naknade iznosi _____ € (slovima _____ evra).

U slučaju da korisnik raskine ugovor o sefu prije isteka ugovorenog perioda , nema pravo na djelimično vraćanje naknade. Korisniku koji nije uredno platio naknadu Banka neće dozvoliti pristup sefu do plaćanja naknade i kamata.

Ako korisnik ne plati naknadu o dospelosti, Banka će mu uputiti pisanu opomenu da naknadu plati u roku od _____ dana od primanja opomene, te će ga upozoriti na pravo raskida ugovora.

Za vrijeme dospelosti do plaćanja naknade Banka obračunava zateznu kamatu .

Banka:

Korisnik:

Izvor: www.asistent.me/dw/ugovori/ugovor-o-sefu.docx

17. LITERATURA

1. Bertrams, R. I. V. F.: Bank Guarantees in International Trade, 1990.
2. Gorenc, Vilim: Osnove statusnog i ugovornog trgovačkog prava, Zagreb, 2005. godina
3. Gorenc, Vilim: Zakon o obveznim odnosima s komentarom, Zagreb, 1998. godina
4. Gregurek, Mislav; Vidaković Neven: Bankarsko poslovanje, Zagreb, 2013. godina
5. Loza V: Ugovor o sefu, Beograd, 1980. godina
6. Slakoper, Zvonimir: Bankovni i financijski ugovori: Ugovor o kreditu u Zakonu o obveznim odnosima: Hrvatska pravna revija, 2006. godina
7. Slakoper, Zvonimir: Dokumentarni akreditiv, 2000. godina
8. Zakon o obveznim odnosima, „Narodne Novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 od 01.08.2015. godine

INTERNET STRANICE:

1. http://www.poslovniforum.hr/ugovori/primjer_ugovora.asp
2. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2001_02_10_208.html
3. <https://hr.wikipedia.org/wiki/Banka>
4. <http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/A/Akreditiv>
5. <https://www.hbor.hr/naslovnica/hbor/akreditivi/>
6. <http://www.kbz.hr/poslovno-bankarstvo/akreditivi>
7. www.asistent.me/dw/ugovori/ugovor-o-sefu.docx